

**Wymagania edukacyjne z wiedzy o społeczeństwie dla klasy I szkoły
ponadpodstawowej
Zakres rozszerzony**

Przedmiotowy system oceniania

I. Cele edukacyjne:

- rozwijanie umiejętności praktycznych umożliwiających korzystanie z różnorodnych źródeł wiedzy,
- przygotowywanie uczniów do samodzielnej interpretacji wiedzy statystycznej,
- przygotowanie uczniów do wykorzystania wiedzy i umiejętności przedmiotu w pracy zawodowej i życiu publicznym,
- rozwijanie umiejętności samodzielnego poszerzania zakresu wiedzy o społeczeństwie w warunkach indywidualnej i zespołowej pracy,
- stworzenie szans na osiągnięcie sukcesu edukacyjnego,
- motywowanie uczniów do nauki i indywidualizowanie wymagań do poziomu intelektualnego i predyspozycji rozwojowych,
- diagnozowanie potrzeb edukacyjnych uczniów i informowanie rodziców o postępach w nauce.

II. System oceniania, procedury i skale ocen:

1. Obowiązujący podręcznik (wg *Szkolnego zestawu podręczników*).
2. Każdy uczeń zobligowany jest do prowadzenia zeszytu przedmiotowego i noszenia go na każdą lekcję wraz z podręcznikiem.
3. Uczniowie dyżurujący każdorazowo przygotowują salę lekcyjną, a wydelegowana dwójka odpowiedzialna jest za przygotowanie sprzętu multimedialnego na lekcję wskazaną przez nauczyciela.

III. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- a) Odpowiedź ustna- nauczyciel dopasowuje formę do warunków danej klasy (ind. lub zbiorcza), z możliwością poprawy uzyskanego stopnia w terminie wskazanym przez n-la.
- b) Ćwiczenia na lekcji- zawierające elementy wiedzy, którą uczeń przyswaja we własnym zakresie lub z pomocą nauczyciela, ćwiczenia mogą obejmować pracę z różnego rodzaju źródłami bądź samodzielną prezentację wybranego materiału
- c) Zadania domowe – rozumiane jako praca oceniania, zlecona dla uczniów do wykonania, w formie indywidualnej lub grupowej, poza jednostkami lekcyjnymi.

- d) Wypracowanie, esej- pisanie na lekcji zgodnie z zapisami statutowymi
- e) Sprawdzian wiadomości- przeprowadzany w formie testu otwartego lub zamkniętego, obejmujący swym zakresem dział lub kilka działów lekcyjnych. Minimalna liczba zagadnień na spr. musi przekraczać liczbę 3. Zasady szczegółowe:
- nauczyciel informuje o terminie zgodnie z zapisem WSO, zamieszczonym w Statucie Szkoły
 - nauczyciel dokonuje poprawy zgodnie z zapisami statutowymi
 - uczniowie mają możliwość poprawy uzyskanej oceny, wg ustalonego harmonogramu
 - osoby nie piszące w pierwszym terminie mają możliwość zaliczenia materiału, zgodnie z harmonogramem
- e) kartkówki – pisemna forma odpowiedzi, obejmujące wybraną przez nauczyciela partię materiału zgodnie z zapisem statutowym
- f) prezentacja – indywidualne przedstawienie określonego przez nauczyciela tematu, w wyznaczonym terminie, z możliwością wykorzystania nośników multimedialnych;
- g) udział w projektach, konkursach, olimpiadach – jako fakultatywny element kształtowania wiedzy i umiejętności, obejmujący tematykę wykraczającą poza podstawę programową
- h) aktywność – rozumiana jako kreatywny udział w rozwiązywaniu zadań problemowych na lekcjach

IV. Warunki i tryb uzyskiwania oceny wyższej od proponowanej.

Warunki i tryb uzyskiwania oceny wyższej od proponowanej określa Statut Szkoły.

V. Poszczególne sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności mają odpowiednie wagi:

W procesie oceniania przyjmuje się jednolitą wagę „1” dla wszystkich form sprawdzania wiedzy i umiejętności.

Wymagania edukacyjne

I. Ocenianie bieżące.

Ocenianie bieżące ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.

II. Ocenianie śródroczne i roczne.

Ocenianie śródroczne i roczne uwzględnia poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do odpowiednio wymagań i efektów kształcenia.

III. Zakres rzeczowy materiału na lekcjach

Zakres rzeczowy materiału oraz katalog oczekiwanych postępów w odniesieniu do wiedzy i umiejętności, określa podstawa programowa przedmiotu.

IV. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności.

1. Szczegółowe zasady organizacji sprawdzianów wiadomości i prac pisemnych.

1.1. Prace pisemne:

- a) Za sprawdzian wiadomości uznaje się kontrolną pracę ucznia obejmującą określony zakres treści, przeprowadzany z całym zespołem klasowym.
- b) Nauczyciel ma obowiązek przechowywać sprawdziany pisemne uczniów do końca roku szkolnego.
- c) Jako kartkówkę uznaje się krótkotrwałą, pisemną formę pracy kontrolnej (max. 15 minut) z określonego zakresu lub ostatnich 3 lekcji, stosowaną w sposób systematyczny i planowy w celu sprawdzenia wiedzy i umiejętności oraz motywowania do systematycznej nauki, zakończoną wystawieniem oceny.
- d) Jako pracę na lekcji uznaje się wszelkie formy pisemnej pracy, indywidualnej lub grupowej, która ma na celu systematyzację zdobytej wiedzy i umiejętności, wykonywanej na lekcjach, na polecenie nauczyciela, zakończoną wystawieniem oceny.
- e) Nauczyciel ma prawo unieważnić pisemną pracę pisemną ucznia, jeśli stwierdzi jej niesamodzielność pracy, które jest podstawą do ustalenia z tej pracy oceny niedostatecznej.
- f) Nauczyciel zobowiązany jest do poprawienia sprawdzianów wiadomości niezwłocznie, zwykle w terminie dwóch tygodni. Do czasu oddania poprawionego sprawdzianu nauczyciel nie powinien przeprowadzać następnego sprawdzianu pisemnego.
- g) Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne uczniów i jego rodzice otrzymują do wglądu wg poniższych zasad:
 - a. uczniowie zapoznają się z poprawionymi pracami pisemnymi w szkole, w warunkach pozwalających na uzyskanie pełnej informacji zwrotnej, w terminie ustalonym przez nauczyciela,
 - b. rodzice uczniów mają wgląd do poprawionych prac pisemnych swoich dzieci na terenie szkoły, po ustaleniu terminu z nauczycielem i na zasadach przez niego określonych.
- h) Prace klasowe są obowiązkowe dla wszystkich uczniów.
- i) Jeżeli z powodu usprawiedliwionej nieobecności, uczeń nie może napisać sprawdzianu pisemnego z całą klasą, powinien to uczynić w ciągu 3 tygodni od powrotu do szkoły, w ustalonym przez nauczyciela terminie.
- j) Uczeń, który otrzymał z pracy pisemnej ocenę niedostateczną, albo ocenę, która w jego odczuciu jest zbyt niska w stosunku do jego wiadomości i umiejętności, ma prawo jej poprawy.
 - a. Poprawa ocen prac pisemnych jest dobrowolna.
 - b. O poprawę pracy pisemnej wnioskuje uczeń, a termin i formę ustala nauczyciel, informując o niej ucznia.
 - c. Jeżeli uczeń otrzymał z poprawkowej pracy pisemnej kolejną ocenę niedostateczną, to ocena ta nie może być traktowana, jako ocena bieżąca i wpływać na ocenę klasyfikacyjną.
- k) Sprawdziany pisemne są zapowiadane z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem.

- l) Nauczyciel podczas każdego sprawdzianu podaje uczniom punktację, przewidzianą za poszczególne umiejętności, wiedzę, zadanie czy polecenia.
- 1.2. Odpowiedź ustna:
 - a) Jest to indywidualna forma oceniania
 - b) Może być przeprowadzana jako systematyczna rekapitulacja wiedzy i umiejętności na początku zajęć, w trakcie oraz na zakończenie
 - c) Ocena uzyskana przez ucznia jest uzasadniana niezwłocznie po jej uzyskaniu
- 1.3. Ćwiczenia na lekcji
 - a) Zawierają elementy wiedzy, którą uczeń przyswaja we własnym zakresie lub z pomocą nauczyciela na lekcji
 - b) Ćwiczenia mogą obejmować mieć formę indywidualną lub grupową.
- 1.4. Zadania domowe,
 - a) Są to wszelkie zadania, których przygotowanie wymaga wkładu pracy pozalekcyjnej
 - b) Nauczyciel każdorazowo przedstawia kryteria oceny zadań domowych
- 1.5. Prezentacja,
 - a) Jest to ustne zaprezentowanie wybranego zagadnienia, w wyznaczonym terminie, według kryteriów przedstawionych przez nauczyciela.
 - b) Nauczyciel powinna mieć formę multimedialną, chyba że nauczyciel ustali inną
 - c) Nauczyciel przedstawia każdorazowo kryteria sukcesu dla przygotowanej prezentacji.
- 1.6. Praca w grupach i indywidualna na lekcji:
 - a) Jest rozumiana jako rozwiązywanie zadanego problemu na lekcji, w której oceniany jest indywidualny wkład ucznia w rozwiązanie wybranego problemu.
 - b) W przypadku tej formy oceniania, nie przewiduje się poprawy oceny.
 - c) Forma ta obejmuje docenienie aktywności ucznia na lekcji, rozumianej jako rozumiana jako ocena reakcji ucznia na problemy poruszane na zajęciach; ocena ta może mieć charakter mobilizującej nagrody (pozytywna) jak i mobilizującej kary (negatywna).
- 1.7. Pisemne diagnozy wiedzy
 - a) Jest to osobna forma sprawdzenia wiedzy i umiejętności, mająca charakter badania diagnostycznego, przyrostu wiedzy i umiejętności
 - b) Istnieje możliwość oceny takiej pracy, w uzgodnieniu z uczniem, z pominięciem ocen, które nie zadowolają piszącego.
- 1.8. Udział w projektach oraz konkursach:
 - a) Przez ten rodzaj aktywności rozumie się wszelkie działania, podejmowane przez uczniów, odwołujące się do wiedzy i umiejętności ujętych w podstawie programowej.
 - b) Przy ewaluacji prac projektowych brane są pod uwagę głównie zaangażowanie, kreatywność oraz efekt końcowy prac.
 - c) Laureat konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim oraz laureat lub finalista ogólnopolskiej olimpiady przedmiotowej otrzymuje z danych zajęć edukacyjnych najwyższą pozytywną roczną ocenę klasyfikacyjną.
 - d) Laureaci i finaliści innych konkursów, są nagradzani ocenami, jako forma motywująca do dalszej pracy

V. Kryteria ocen śródrocznych i rocznych.

1.1. **Ocenę celującą** otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada wiedzę i umiejętności zdecydowanie wykraczające poza podstawę programową (udokumentowany)
- b) osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, na szczeblu wojewódzkim (regionalnym) albo ogólnopolskim
- c) posiada umiejętności zastosowania zdobytej wiedzy w nowych sytuacjach poznawczych, potrafi bezbłędnie operować materiałem rzeczowym oraz dokonać jego syntezy i analizy
- d) pracuje systematycznie, jest kreatywny, wykonuje dodatkowe zadania wykraczające poza obowiązkowe czynności lekcyjne,
- e) proponuje innowacyjne rozwiązania, wykraczające poza podstawę programową;

1.2. **Ocenę bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada pełny zasób wiedzy i umiejętności określanych podstawą programową;
- b) aktywnie działa na rzecz rozwoju zainteresowań, pracę własną lub uczestnictwo w szkolnych konkursach;
- c) posiada umiejętności zastosowania zdobytej wiedzy w nowych sytuacjach poznawczych, potrafi bezbłędnie operować materiałem rzeczowym oraz dokonać jego syntezy i analizy
- d) pracuje systematycznie i aktywnie uczestniczy w zajęciach oraz dobrze współpracuje w grupie;
- e) myśli wyraża jasno i precyzyjnie stosując odpowiedni terminologię;
- f) z własnej inicjatywy wykonuje prace związane ze zdobywaniem i integracją zdobytej wiedzy i umiejętności;

1.3. **Ocenę dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada zasób wiedzy i umiejętności w stopniu pozwalającym na budowanie związków przyczynowo-skutkowych oraz swobodną analizę źródeł;
- b) opanował wiedzę i umiejętności określone podstawą programową w stopniu dobrym oraz potrafi je wykorzystać w procesie dalszego kształcenia i w życiu codziennym;
- c) jest aktywny na lekcjach i wykonuje zadania związane z procesem lekcyjnym;
- d) potrafi w sposób czytelny posługiwać się stosowaną terminologią;
- e) potrafi rozwiązać i wykonać samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne na poziomie danej klasy;

1.4. **Ocenę dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- a) dysponuje w stopniu zadawalającym zasobem wiedzy i umiejętności przewidzianych podstawą programową;
- b) potrafi wykonać proste zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności, a także formułuje wnioski z pomocą nauczyciela;
- c) popełnia niewielkie i nieliczne błędy w wypowiedzi, wiadomości przekazuje językiem zbliżonym do potocznego;
- d) stara się systematycznie podnosić swoją wiedzę i umiejętności oraz na miarę swoich możliwości aktywnie podchodzi do zajęć lekcyjnych;

1.5. **Ocenę dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował materiału rzeczowy w stopniu podstawowym, określonym podstawą programową;

- b) wykazuje chęci do dalszej nauki i przy pomocy nauczyciela jest w stanie zrealizować polecenia wymagające zastosowania posiadanej wiedzy i umiejętności, o niewielkim stopniu trudności;
- c) słabo pracuje w grupie, ale wykazuje chęć uczestnictwa w procesie lekcyjnym
- d) posiada podstawowe umiejętności umożliwiające mu dalsze kształcenie i rokuje osiągnięcie wymaganego minimum;
- e) potrafi rozwiązać i wykonać zadania teoretyczne oraz praktyczne o niewielkiej trudności tylko przy pomocy nauczyciela;

1.6. **Ocenę niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- a) wykazuje się lekceważącym stosunkiem do przedmiotu.
- b) nie opanował wiedzy i umiejętności w minimalnym zakresie, umożliwiającym mu przejście do wyższego poziomu kształcenia
- c) nie wykazuje chęci do współpracy z nauczycielem w celu poprawy ocen
- d) braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z danego przedmiotu
- e) jest biernym uczestnikiem procesu lekcyjnego